

İBB
kadınların
yanında

**KADINLARIN
ÜRETTİĞİ GELECEK:
KOOPERATİFLEŞME VE
EKONOMİK GÜÇLENME
REHBERİ**

İBB
KADIN

İBB
KADIN

Değerli Hemşehrilerim,

Göreve geldiğimiz günden bu yana adil, yeşil ve yaratıcı bir İstanbul hedefiyle bu güzel kente hizmet etmenin gururunu yaşıyoruz. Hiçbir yurttaşımızın geride kalmadığı, kadınlar ve çocuklar başta olmak üzere tüm hemşehrilerimizin geleceğe umutla baktığı bir gelecek için çalışıyoruz.

Toplumun refahını sağlamak, kadınlara eşit fırsatlar sunmakla başlar. Büyük Önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün kurduğu çağdaş Türkiye Cumhuriyeti, pek çok açıdan olduğu gibi kadın hakları açısından da bu topraklarda gerçekleştirilmiş en büyük devrimdir. Kadınların Cumhuriyetle edindiği kazanımları korumayı; hayatın her alanında toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamayı en asli görevlerimizden sayıyoruz.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi olarak başta istihdamda olmak üzere kadınların eşitsizlikten doğan sorunlarını, önlerine çıkarılan engelleri ortadan kaldırmak için önemli adımlar attık. İşe alımlarda fırsat eşitliği sunarak kadın istihdamını ve İBB'deki kadın yönetici oranını artırdık.

Kadınları görmeye alışık olmadığımız iş kollarında kadın çalışma arkadaşlarımızla İstanbul'a hizmet vermeye başladık, zihinlerdeki kadın işi/erkek işi algısını kaldırdık. 2019'dan beri İstanbul'da hayata geçirdiğimiz birçok projenin, metroların, vapurların, kreşlerin altında kadın çalışma arkadaşlarımızın emeği, imzası var. Bugüne dek Bölgesel İstihdam Ofislerimiz aracılığıyla 72 bin kadına da özel sektörde istihdam sağladık.

Kadınların üretimde, iş hayatında var olması; hiç şüphesiz toplumsal kalkınmanın en önemli adımlarından biridir. Toplumsal kalkınmanın yanı sıra, İstanbul Büyükşehir Belediyesi olarak kadınların ekonomik özgürlüğe kavuşmalarını, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin ortadan kaldırılması açısından da önemsiyoruz. Açtığımız İBB Kadın hizmet merkezleriyle, Kadın Emeği Pazarlarımızla, Kadın Emeği Üretim Atölyeleri ile her zaman kadınların yanında olmaya devam edeceğiz.

Bu şehrin kadınları her alanda daha çok söz sahibi olduğunda, kendilerini eşit hissettiklerinde daha güzel yarınlardan bahsetmek mümkün olacak.

Daha adil, daha eşit yarınları birlikte var edeceğiz.

Ekrem İMAMOĞLU
İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı

İBB
KADIN

İÇİNDEKİLER

1. Giriş

- 1.1 Rehberin Amacı
- 1.2 Kadın Emeğinin Güçlendirilmesi
- 1.3 Ekonomik Bağımsızlığın Önemi

2. İBB Kadın Emeği Üretim Atölyeleri

- 2.1 İBB Kadın Emeği Üretim Atölyeleri Nedir?
- 2.2 İBB Kadın Emeği Üretim Atölyelerine Katılım
- 2.3 Üretim Süreci ve Destekler
- 2.4 Satış Olanakları ve Dayanışma Pazarları

3. Kadın Kooperatifleri

- 3.1 Kadın Kooperatifleri Nedir?
- 3.2 Kadın Kooperatifleri Nasıl Kurulur?
- 3.3 Kooperatiflerin İşleyişi ve Yönetimi
- 3.4 İBB'nin Sağladığı Destekler

4. Finans ve Bütçe Yönetimi

- 4.1 Kişisel ve İşletme Finans Yönetimi
- 4.2 Gelir-Gider Dengesi ve Tasarruf Stratejileri
- 4.3 Kredi Kullanımı ve Borç Yönetimi
- 4.4 Yatırım Yapma ve Gelecek Planlaması

5. Dijitalleşme ve Pazarlama Stratejileri

- 5.1 E-Ticaret ve Online Satış Kanalları
- 5.2 Sosyal Medya ve Dijital Pazarlama
- 5.3 Müşteri Yönetimi ve Marka Bilinirliği

6. Başarı Hikayeleri ve İlham Veren Kadınlar

- 6.1 İBB Kadın Atölyelerinden Başarı Öyküleri
- 6.2 Başarılı Kadın Kooperatiflerinden Örnekler

7. Sonuç

8. Yararlanılan Kaynaklar

1.1 Rehberin Amacı

Bu rehber, İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) olarak kadın emeğinin ekonomik hayatta daha güçlü bir şekilde yer almasını sağlamak amacıyla hazırlanmıştır. Kadınların üretime katılımını desteklemek, ekonomik bağımsızlıklarını güçlendirmek ve girişimcilik yoluyla kendi işlerini kurmalarına rehberlik etmek hedeflenmektedir.

Kadın emeğinin ekonomik sisteme entegre edilmesi, toplumsal kalkınmanın temel taşlarından biridir. Kadın girişimciliği, ekonomik büyümenin sürdürülebilir hale getirilmesi için kritik önemde alınmalıdır. Kadınların iş gücüne katılımını yalnızca bireysel kazanç sağlamalarına değil, aynı zamanda yerel ekonomilerin gelişimine ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin güçlenmesine katkıda bulunmaktadır. Bu nedenle, kadınların kendi işlerini kurarak veya kooperatifler yoluyla üretime katılarak ekonomik hayatta daha etkin rol almaları büyük önem taşımaktadır.

1.1 Rehberin Amacı

İBB olarak, kadınların emeklerinin karşılığını bulmasını son derece önemsiyoruz. Kadınların üretim süreçlerine katılarak hem bireysel hem de toplumsal katkı sağlamalarını destekliyoruz. Kadın emeğinin yalnızca bireysel gelir getiren bir faaliyet olmanın ötesine geçmesi ve kadınların toplumsal dayanışma içerisinde üretim yaparak sürdürülebilir ekonomik modeller geliştirmeleri teşvik edilmektedir. Bu bağlamda, kadın kooperatifleri ve üretim atölyeleri, kolektif üretim anlayışının yaygınlaştırılması ve kadın emeğinin ekonomik katma değere dönüşmesi açısından kritik bir araç olarak değerlendirilmektedir. Kadın emeğinin ekonomik değer kazanması, kadınların hem aile ekonomilerine katkı sağlamalarına hem de bireysel özgürlüklerini kazanmalarına olanak tanımaktadır. Kadınların üretimde aktif rol alarak güçlenmesini ve toplumsal kalkınmanın bir parçası haline gelmesini desteklemek için bu rehberi hazırladık. İBB olarak, kadınların ekonomik hayatta daha fazla söz sahibi olması ve emeklerinin hak ettiği değeri görmesi için çalışmalarımıza kararlılıkla devam ediyoruz.

1.2 Kadın Emeğinin Güçlendirilmesi

Kadın emeği, ekonomik ve sosyal kalkınmanın temel taşlarından biridir. Kadınların iş hayatına daha fazla katılımı, ekonomik büyümeyi desteklerken aynı zamanda toplumsal cinsiyet eşitliğini de güçlendirir. İBB Kadın Emeği Üretim Atölyeleri gibi projeler aracılığıyla kadınların üretim süreçlerine dahil olması teşvik edilmekte, onların dayanışma içinde sürdürülebilir gelir modelleri oluşturmaları sağlanmaktadır.

1.3 Ekonomik Bağımsızlığın Önemi

Ekonomik bağımsızlık, kadınların hayatlarını daha özgürce şekillendirmelerine olanak tanır. Gelir elde eden kadınlar, aile içinde ve toplumda daha fazla söz sahibi olur, eğitim ve sağlık gibi temel hizmetlere daha rahat erişebilir. Kadınların kendi işlerini kurarak ya da kooperatlara katılarak ekonomik bağımsızlıklarını kazanmaları, hem bireysel hem de toplumsal düzeyde olumlu etkiler yaratmaktadır. İBB olarak, kadınların üretimlerinin ekonomik bir değere dönüşmesini ve sürdürülebilir kazanç elde etmelerini önemsiyoruz. Dayanışma pazarları gibi satış olanakları ile kadın emeğinin değerlendirilmesine ve geniş kitlelere ulaşmasına olanak sağlıyoruz.

2.1 İBB Kadın Emeği Üretim Atölyeleri Nedir?

İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB), kadın emeğini değerlendirmek ve kadınların ekonomik hayata aktif katılımını sağlamak amacıyla **Kadın Emeği Üretim Atölyeleri** modelini hayata geğirmiştir.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) Kadın Emeği Üretim Atölyeleri, kadınların mesleki becerilerini geliştirerek üretime katılmalarına, pazara erişim sağlamalarına ve ekonomik bağımsızlıklarını kazanmalarına olanak tanımaktadır. El sanatları, tekstil, tarım, geri dönüşüm, doğal kozmetik ve ev ekonomisi gibi çeşitli alanlarda üretim yapılmakta, kadınlara bu ürünleri pazarlayabilmeleri için satış fırsatları sunulmaktadır.

Bununla birlikte, kadınların iş yönetimi ve kooperatifleşme süreçlerinde aktif rol almaları teşvik edilmekte, girişimcilik becerilerini güçlendirmeye yönelik eğitim programları düzenlenmektedir. Bu çalışmalar, kadınların ekonomik ve sosyal açıdan güçlenmesini sağlarken sürdürülebilir üretim modellerinin yaygınlaşmasına da katkı sunmaktadır.

2.1 İBB Kadın Emeği Üretim Atölyeleri Nedir?

Bu kapsamda, **tüm İBB Kadın Hizmet Merkezlerinde** Kadın Emeği Üretim Atölyeleri yer almakta olup, yalnızca bu amaçla hizmet veren 5 özel merkez bulunmaktadır.

- **İBB Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı**
- **Bakırköy İBB Kadın Hizmet Merkezi**
- **İBB Kadın Konukevi**
- **Üsküdar Antikacılar Çarşısı**
- **Sultangazi Kadın Emeği Üretim Atölyesi**

KADIN EMEĞİYLE TASARLANAN ÜRÜNLERİN SERGİ ALANI

İİBB İstanbul Tasarım Müzesi olarak hayata geçirilen Sıralı Dükkanlar'da İBB Kadın olarak yer alınmaktadır.

Sosyal alanlar, atölye ve etkinliklerle zanaatkarların, tasarımcıların ve sanatçıların bir araya getirilerek girişimci kadınların el emeği ürünlerinin ve tasarımcıların ürettiği ürünlerin sergilendiği merkezdir.

Kadın Emeğiyle Tasarlanan Ürünlerin Sergi Alanı Hizmetleri:

- Ürün Tanıtımı ve Yönlendirme
- Kadın Emeği Üretim Atölyeleri

2.2 İBB Kadın Emeği Üretim Atölyelerine Katılım

İBB Kadın Emeği Üretim Atölyeleri'ne, sergi alanlarına, dayanışma pazarlarına vb. alanlara katılım için kadınların aşığıdaki yollarla başvuru yapmaları mümkündür:

- **İBB Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürlüğü'ne Bağlı Merkezlerden** (Mahalle Evleri ve İBB Kadın Hizmet Merkezleri) şahsen başvuru.
- **İstanbulSenin** ve **ALO 153 Çözüm Merkezi** üzerinden online başvuru.
- **Sosyal Medya Hesapları Üzerinden Başvuru:**
Instagram: @ibb_kadin | @ibb.mahalleevi
X (Twitter): @ibbkadin

2.3 Üretim Süreci ve Destekler

İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB), **Kadın Emeği Üretim Atölyeleri** aracılığıyla kadınların üretim süreçlerine aktif katılımını desteklemekte ve ekonomik hayata entegrasyonlarını güçlendirmektedir. Bu kapsamda, üretimden tedarike ve pazarlamaya kadar kadınlara çeşitli destekler sunulmaktadır.

Üretim aşamasında sağlanan başlıca destekler:

- Üretim için gerekli **hammadde temini** ve **teknik destek** sağlanması,
- Alanında uzman eğitmenler eşliğinde kadınların **üretim süreçlerinde rehberlik edilmesi**,
- Kadınların el becerilerini geliştirerek **kaliteli ve sürdürülebilir üretim yapmalarına yönelik eğitim programlarının sunulması**,
- Kadınların **bireysel olarak da atölyeleri kullanabilmesine** olanak tanınması.

İBB Kadın Emeği Üretim Atölyeleri, kadınların mesleki becerilerini artırarak üretime katılımını destekleyen çeşitli alanlarda faaliyet göstermektedir. Bu atölyeler arasında:

- **El Emeği ve Tasarım Atölyesi**,
- **Dokuma ve Örme Atölyesi**,
- **İleri Dönüşüm ve Geri Kazanım Atölyesi**,
- **Tuval ve Cam Boyama Atölyesi** gibi üretim süreçlerine yönelik kapsamlı çalışmalar yürütülmektedir.

2.4 Satış Olanakları ve Dayanışma Pazarları

İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB), Kadın Emeği Üretim Atölyeleri'nde üretilen ürünlerin satışını desteklemek amacıyla kadın üreticilere çeşitli satış olanakları sunmaktadır. Dayanışma Pazarları başta olmak üzere farklı platformlar aracılığıyla kadınların el emeği ürünlerini doğrudan tüketiciyle buluşturmasına imkân tanıyarak ekonomik bağımsızlıklarını güçlendirmektedir.

Pazarlama ve Satış Desteği:

- **Dayanışma Pazarları, Festivaller ve Memleket Günleri:** Kadın kooperatiflerinin yanı sıra bireysel kadın üreticilerin de el emeği ürünlerini sergileyip satış yapabilecekleri etkinliklerin düzenlenmesi.
- **İBB Halk Market ve E-Ticaret Platformları:** Kadın kooperatifleri ve bireysel kadın üreticilerin ürünlerinin dijital ortamda satışa sunulmasını sağlayan platformların geliştirilmesi.
- **İBB ile Özel Sektör İş Birlikleri:** Kadın kooperatifleri ve bireysel kadın üreticilerin büyük perakende zincirleriyle bağlantı kurmasına yönelik destek sağlanması.

2.4 Satış Olanakları ve Dayanışma Pazarları

İBB Dayanışma Pazarları kapsamında gerçekleştirilen önemli etkinlikler:

- **Nahıl Yılbaşı Alışveriş Şenliği:** Deprem bölgesindeki kadın kooperatifleri de dahil olmak üzere 60 kadın kooperatifinin katılımıyla düzenlenen büyük ölçekli satış etkinliği.
- **İBB Yaz Etkinlikleri Pazarları:** Kadın üreticilerin kendi mahallelerinde ürünlerini sergileyerek satış yapmasına olanak tanıyan yerel pazar alanları.
- **Kurumsal İş Birlikleri:** Kadın kooperatiflerinin büyük perakende firmalarıyla iş birliği yaparak sürdürülebilir satış kanallarına erişiminin sağlanması.

Dayanışma Pazarları ve Satış Olanaklarına ilişkin bilgi almak ve başvuru yöntemlerini öğrenmek için:

- **Merkezlerimiz aracılığıyla:** İBB Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürlüğü'ne Bağlı Merkezlerine (Mahalle Evleri ve İBB Kadın Hizmet Merkezleri) gelebilir;
- **Sosyal Medya aracılığıyla:** Instagram: @ibb_kadin ve @ibb.mahalleevi; X (Twitter): @ibbkadin üzerinden bizlere ulaşabilirsiniz.

3.1 Kadın Kooperatifleri Nedir?

Kadın kooperatifleri, kadınların ekonomik ve sosyal olarak güçlenmesini hedefleyen dayanışma esaslı işletmelerdir. Kadınların kendi aralarında örgütlenerek kurduğu bu kooperatifler, üretimden pazarlamaya, eğitimden sosyal destek mekanizmalarına kadar geniş bir yelpazede faaliyet gösterebilir. Türkiye’de kadın kooperatifleri, özellikle dezavantajlı grupların ekonomik hayata katılımını sağlamak ve toplumsal cinsiyet eşitliğini desteklemek amacıyla yaygınlaşmaktadır

Kadın kooperatifleri, yalnızca ekonomik bir üretim alanı yaratmaktan öte, kadınların sosyal ve mesleki gelişimlerini destekleyen bir yapıdır. Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin ekonomik sistemde yeniden üretilmesine karşı bir alternatif sunan kadın kooperatifleri, kadınların işgücüne katılımını artırarak ekonomik bağımsızlıklarını elde etmelerine yardımcı olur.

3.2 Kadın Kooperatifleri Nasıl Kurulur?

Kadın kooperatiflerinin kurulması için belirli yasal ve idari süreçlerin tamamlanması gerekmektedir. Türkiye’de kadın kooperatifleri, 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu’na tabi olarak kurulmaktadır. Kadın kooperatiflerinin kuruluş süreci şu temel adımları içerir:

3.2 Kadın Kooperatifleri Nasıl Kurulur?

A. Kurucu Üyelerin Belirlenmesi

- En az **yedi kurucu üyenin** bir araya gelmesi gereklidir.
- Kurucu üyeler, **ana sözleşmeyi imzalamalı** ve sermaye taahhüdünde bulunmalıdır.

B. Ana Sözleşmenin Hazırlanması

- **MERSİS** (Merkezi Sicil Kayıt Sistemi) üzerinden ana sözleşme hazırlanır.
- Ticaret Bakanlığı tarafından sağlanan **örnek ana sözleşmeler** kullanılabilir.
- Ticaret Sicili Müdürlüğü'nde yetkilendirilmiş personel huzurunda **imzalanmalı ve onaylatılmalıdır**.

C. Başvuru Belgelerinin Hazırlanması

Kuruluş için gerekli belgeler:

- **Ana sözleşme** (6 adet)
- **İlk yönetim ve denetim kurulu üyelerine ait adli sicil belgeleri**
- **Taahhütnameler** (Yönetim kurulu üyeleri arasında yakın akrabalık olmadığını gösterir)
- **Banka dekontu** (Kooperatifin sermayesinin en az 1/4'ünün yatırıldığına dair)
- **Denetim kurulu üyelerinin diploma veya öğrenim belgeleri**
- **Ortaklık şartlarını taşıdığını gösterir belgeler**
- **Tüzel kişi ortak varsa, ilgili belgeler**

3.2 Kadın Kooperatifleri Nasıl Kurulur?

D. Ticaret Bakanlığı veya İl Müdürlüklerinden İzin Alınması

- **Ticaret Bakanlığı** Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü bazı kooperatif türleri için izin vermektedir.
- **İl Ticaret Müdürlükleri**, belirli kooperatif türlerinde izin işlemlerini yürütmektedir.

E. Kooperatifin Tescil ve İlan Edilmesi

- **Ticaret Sicili Müdürlüğü'ne başvuru** yapılarak kooperatifin tescili sağlanır.
- **Tescil işlemi tamamlandıktan sonra Ticaret Sicili Gazetesi'nde ilan edilir.**

F. Vergi ve SGK Kayıtları

- Kooperatifin **vergi mükellefiyeti kaydı** açılır.
- Çalışanlar için **SGK kayıtları** oluşturulur.

G. Resmî Faaliyete Geçiş

- Tüm hukuki ve finansal süreçler tamamlandıktan sonra, kooperatif faaliyetlerine başlayabilir.

Kadın kooperatifleri ayrıca çeşitli devlet desteklerinden ve hibe programlarından yararlanabilir. Özellikle **Kadın Kooperatifleri Destek Programı**, kadın ortaklara sahip kooperatiflerin finansal destek ve kapasite geliştirme olanaklarına erişmesini sağlamaktadır .

3.3 Kooperatiflerin İşleyişi ve Yönetimi

Kadın kooperatiflerinin başarılı bir şekilde yönetilebilmesi için iyi bir organizasyon yapısına sahip olması gerekmektedir. Bu kapsamda, kooperatifin işleyişinde şu temel unsurlar öne çıkar:

- **Demokratik Yönetim:** Her ortak, kooperatifin yönetimine katılabilir ve karar süreçlerinde eşit söz hakkına sahiptir.
- **Finansal Sürdürülebilirlik:** Kooperatifler, üyelerin ortak sermaye katkıları, satışlardan elde edilen gelirler ve alınan fon destekleriyle sağlanır. Yani, kooperatifler kendi üyelerinin yatırdığı parayla, ürettikleri ürün ve hizmetleri satarak ve bazen devlet veya özel kuruluşlardan destek alarak ayakta kalır. Bu şekilde, uzun vadede kendi giderlerini karşılayabilir ve faaliyetlerine devam edebilirler.
- **Eğitim ve Kapasite Geliştirme:** Kadın kooperatifleri, ortaklarına yönelik eğitim ve kapasite geliştirme programları düzenleyerek üyelerinin girişimcilik becerilerini artırmayı hedefler
- **İç ve Dış Paydaşlarla İş Birliği:** Kooperatifler, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve özel sektörle iş birlikleri geliştirerek pazar erişimini genişletebilir.

3.4 İBB'nin Sağladığı Destekler

İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB), kadın kooperatiflerinin güçlenmesi ve sürdürülebilir üretim yapabilmeleri için eğitim, mentorluk, hibe destekleri ve pazarlama olanakları sunmaktadır. İBB, kadın kooperatiflerine yönelik çeşitli destek mekanizmaları geliştirmiştir.

Bu kapsamda gerçekleştirilen bazı çalışmalar:

- **Eğitim ve Kapasite Geliştirme:** Pazarlama, finansal okuryazarlık, muhasebe, e-ticaret, kooperatif yönetimi ve liderlik gibi alanlarda kadın kooperatiflerine eğitim modülleri sunulmuştur. 182 saatlik bu eğitimde ayrıca takım çalışması, ürün tasarımı ve geliştirme konularında teknik destek sağlanmıştır.
- **Mentorluk Programları:** Özel ihtiyaç alanlarına yönelik olarak 16 kadın kooperatifine sekizer saatlik mentorluk desteği verilmiştir.
- **İş Planı Desteği:** 19 kadın kooperatifine detaylı iş planları hazırlanarak sürdürülebilir iş modelleri oluşturulması desteklenmiştir.
- **Hibe Destekleri:** 2021-2023 yılları arasında 20 kadın kooperatifine hibe desteği sağlanmıştır. Ayrıca, gıda sektöründe faaliyet gösteren kadın kooperatifleri için satış kanallarının artırılmasına yönelik özel bir bileşen geliştirilmiştir.

Kooperatifler için düzenlenen sosyal etkinlikler ve ağ geliştirme çalışmaları, iş birliklerini artırmak ve kadınların üretim süreçlerine daha aktif katılmalarını sağlamak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu çerçevede, Aralık 2022'de kadın kooperatiflerinin pazar erişimini artırmaya yönelik bir ağ geliştirme etkinliği düzenlenmiş, ayrıca altı kooperatif ile iş geliştirme faaliyetleri yürütülmüştür.

3.4 İBB'nin Sağladığı Destekler

İBB'nin desteklediği kadın kooperatiflerinden bazıları şunlardır:

- Ağva Kadın Girişimi,
- Bahçelievler Kadın Kooperatifi,
- Büyükçekmece Tarım Üretim ve Pazarlama Kooperatifi,
- Erguvan Kadın Kooperatifi, Etkin Kadın İş Platformu,
- Göztepe Kadın Kooperatifi, Harmoni Kadın Kooperatifi,
- Hemdem Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifi,
- Kadın Emeğini Değerlendirme Kooperatifi,
- Kartal Kadın Kooperatifi,
- Kırlangıç Kadın Kooperatifi,
- Kokina Kadın Kooperatifi,
- Komşu Kadın Kooperatifi,
- Küçükçekmece Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifi,
- Potlaç Kadın Kooperatifi,
- Riva Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifi,
- Sarıyer Girişimci Kadın Kooperatifi,
- Tomurcuk Kadın Kooperatifi,
- Yeryüzü Kooperatifi,
- Yıldızolu Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifi.

İBB, kadın kooperatiflerinin ekonomik ve sosyal açıdan güçlenmesini desteklemeye devam ederek, onların sürdürülebilir iş modelleri geliştirmelerine, pazara erişimlerini artırmalarına ve iş birliklerini güçlendirmelerine katkı sunmaktadır

4.1 Kişisel ve İşletme Finans Yönetimi

Kadın girişimciler ve kadın kooperatifleri için finans yönetimi, hem kişisel hem de işletme bazında stratejik bir yaklaşımla ele alınmalıdır. Başarılı bir finans yönetimi, işletmenin büyümesini desteklerken, bireylerin ekonomik güvenliğini de sağlar.

Kişisel Finans Yönetimi

- **Bütçe Planlaması:** Aylık gelir ve giderleri takip ederek harcamaları kontrol altında tutmak önemlidir.
- **Acil Durum Fonu Oluşturma:** Beklenmedik harcamalara karşılık en az üç aylık gideri karşılayacak bir birikim oluşturulmalıdır.
- **Gelir Çeşitlendirme:** Tek bir gelir kaynağına bağımlı kalmak yerine ek gelir kaynakları yaratılmalıdır.
- **Tasarruf Bilinci:** Gelirin belirli bir yüzdesi düzenli olarak birikim veya yatırım amaçlı ayrılmalıdır.

İşletme Finans Yönetimi

- **İşletme Hesabı ve Kişisel Hesabın Ayrılması:** Girişimcilerin ve kooperatiflerin en sık yaptığı hatalardan biri, işletme ve kişisel finansmanlarını karıştırmaktır. İşletmeye ait harcamalar ayrı bir banka hesabında yönetilmelidir.
- **Nakit Akışını Kontrol Etme:** Gelir ve giderleri düzenli takip ederek işletmenin likidite durumunu kontrol altında tutmak gerekir.
- **Muhasebe ve Finans Takibi:** Düzenli finansal kayıt tutmak, vergilendirme süreçlerini kolaylaştırır ve finansal yönetimde şeffaflığı sağlar.
- **Faturalandırma ve Borç Tahsilatı:** Müşterilerden alacakları zamanında tahsil etmek ve tedarikçilere olan ödemeleri düzenli yapmak işletmenin finansal sağlığını korur

4.2 Gelir-Gider Dengesi ve Tasarruf Stratejileri

Başarılı bir girişimci veya kooperatif yöneticisi, gelir ve giderlerini dengeli bir şekilde yönetebilmelidir. Gelirin sürdürülebilir olması ve giderlerin kontrol altında tutulması, işletmenin uzun vadede ayakta kalmasını sağlar.

Gelir Yönetimi

- **Düzenli ve Pasif Gelir Kaynakları:** Tek seferlik satışlar yerine düzenli gelir akışları yaratmak önemlidir. Örneğin, abonelik bazlı hizmetler veya sürekli müşteri ilişkileri kurmak.
- **Yedek Fonlar Oluşturma:** Mevsimsel dalgalanmalar veya beklenmeyen giderler için işletmede bir acil durum fonu bulundurulmalıdır.
- **Yeni Pazar Fırsatları Değerlendirme:** İşletmenin ürün veya hizmetlerini genişletmek ve yeni müşteri segmentlerine ulaşmak için fırsatlar değerlendirilmelidir.

Gider Yönetimi ve Tasarruf Stratejileri

- **Gereksiz Harcamaları Azaltma:** İşletme giderlerini analiz ederek gereksiz harcamalar ortadan kaldırılmalıdır.
- **Toplu Alımlar Yapma:** Hammadde ve malzeme alımlarında indirimlerden faydalanmak için toplu siparişler verilmelidir.
- **Dijital Araçlardan Yararlanma:** Ücretsiz veya düşük maliyetli finans yönetimi uygulamaları kullanarak muhasebe ve gider takip süreçleri otomatik hale getirilebilir.
- **Enerji ve Kaynak Verimliliği:** Elektrik, su ve diğer işletme maliyetlerini azaltmak için verimli çözümler benimsenmelidir.

4.3 Kredi Kullanımı ve Borç Yönetimi

Girişimciler ve kooperatifler için kredi kullanımı, işletmelerin büyümesi ve yeni yatırımlar yapması açısından önemli bir araçtır. Ancak, kredi ve borç yönetimi konusunda dikkatli olunmazsa, finansal riskler artabilir.

Kredi Kullanırken Dikkat Edilmesi Gerekenler

- **Faiz Oranlarını ve Geri Ödeme Şartlarını Karşılaştırma:** Banka kredileri, mikro krediler ve devlet destekli finansman seçenekleri analiz edilerek en uygun finansman kaynağı seçilmelidir.
- **Borç-Yatırım Dengesi:** Kredi kullanırken, borçların işletmeye sağlayacağı geri dönüş hesaplanmalı ve kısa vadeli borçların uzun vadeli gelir yaratacak yatırımlara yönlendirilmesi sağlanmalıdır.
- **Düzenli Ödemeler Yapma:** Kredi ödemelerinin zamanında yapılması, kredi notunu yüksek tutarak ileride daha uygun şartlarda finansman sağlamaya yardımcı olur.
- **Aşırı Borçlanmaktan Kaçınma:** İşletmenin gelirin göre fazla borçlanmak finansal riskleri artırabilir.

Borç Yönetimi Stratejileri

- **Borç Yapılandırması:** Mevcut borçlar yüksek faiz oranlarına sahipse, düşük faizli kredilere yapılandırma yapılabilir.
- **Önceliklendirme:** Öncelikli olarak yüksek faizli borçlar kapatılmalıdır.
- **Taksitlendirme:** Büyük meblağlı borçlar, taksitlendirilerek yönetilebilir hale getirilebilir.
- **Kredi Notunu Korumak:** Finansal geçmişin düzenli ve güvenilir olması, gelecekte uygun koşullarda kredi almayı kolaylaştırır

4.4 Yatırım Yapma ve Gelecek Planlaması

Kadın girişimciler ve kooperatifler için uzun vadeli sürdürülebilirlik, finansal yönetimin ötesinde yatırım yapma ve geleceğe yönelik stratejik planlamalarla sağlanabilir.

Yatırım Yaparken Dikkat Edilmesi Gerekenler:

- **Risk Analizi:** Yapılacak yatırımın getirisi ve taşıdığı riskler iyi değerlendirilmelidir.
- **Çeşitlendirme:** Yatırımlar farklı alanlara yönlendirilerek riskler minimize edilmelidir.
- **Dijitalleşmeye Yatırım:** E-ticaret, dijital pazarlama ve otomasyon sistemleri gibi alanlara yatırım yaparak işletmenin rekabet gücü artırılmalıdır.
- **Eğitim ve Gelişim:** İşletme sahipleri ve çalışanlar için finansal okuryazarlık ve iş geliştirme eğitimleri düzenlenmelidir.

Gelecek Planlaması

- **Uzun Vadeli Bütçe ve Finans Planı:** İşletmenin 3-5 yıllık büyüme hedefleri doğrultusunda bütçe planlaması yapılmalıdır.
- **Yedek Fon Oluşturma:** İşletmenin kriz dönemlerine hazırlıklı olabilmesi için birikim yapılmalıdır.
- **Emeklilik ve Sigorta Planlaması:** Kadın girişimcilerin ve kooperatif üyelerinin, uzun vadeli finansal güvenliklerini sağlamak için sigorta ve emeklilik sistemlerine dahil olmaları önemlidir.

Bu stratejiler, kadın girişimcilerin ve kooperatiflerin sadece günlük operasyonlarını değil, uzun vadeli ekonomik bağımsızlıklarını da garanti altına almalarına yardımcı olacaktır.

5.1 E-Ticaret ve Online Satış Kanalları

Kadın kooperatifleri için dijitalleşme, ürün ve hizmetlerini daha geniş bir müşteri kitlesine ulaştırmanın anahtarlarından biridir. Geleneksel satış yöntemlerinin yanı sıra internet üzerinden satış yapmak, kooperatiflerin sürdürülebilirliğini artırmak ve gelirlerini çeşitlendirmek için önemli bir fırsattır. E-ticaret ve online satış kanalları sayesinde kooperatifler, coğrafi sınırlamaları aşarak daha fazla müşteriyle buluşabilir.

Kadın kooperatifleri için kullanılacak başlıca e-ticaret platformları şunlardır:

- **Çevrimiçi Pazar Yerleri:** Geniş müşteri tabanına ulaşmayı sağlayan çeşitli platformlar üzerinden ürün satış imkanı sunar.
- **El Yapımı ve Özgün Ürünler İçin Özel Platformlar:** El işçiliği ve tasarım ürünlerini ulusal ve uluslararası pazarda satma fırsatı sunan dijital kanallar mevcuttur.
- **Kendi Web Siteleri:** Kooperatiflerin bağımsız bir satış kanalı oluşturarak doğrudan müşterilere ulaşmasını ve kâr marjını artırmasını sağlar.

E-ticarete başarılı olabilmek için kadın kooperatiflerinin dikkat etmesi gereken noktalar:

- **Profesyonel ürün fotoğrafları ve açıklamaları:** Online alışveriş yapan müşteriler için görsellik büyük önem taşır.
- **Hızlı ve güvenilir kargo seçenekleri:** Lojistik süreçlerinin iyi yönetilmesi müşteri memnuniyeti sağlar.
- **Güçlü müşteri hizmetleri:** Müşteri sorularına hızlı dönüş yapmak ve güven oluşturmak önemlidir.
- **Dijital ödeme yöntemleri:** Kredi kartı, havale, kapıda ödeme gibi farklı ödeme seçenekleri sunulmalıdır

5.2 Sosyal Medya ve Dijital Pazarlama

Sosyal medya, kadın kooperatiflerinin marka bilinirliğini artırması ve müşteri kitlesini genişletmesi açısından etkili bir araçtır. Doğru bir sosyal medya stratejisi ile kooperatifler, hem yerel hem de ulusal düzeyde büyük kitlelere ulaşabilir.

Sosyal Medya Platformlarının Etkin Kullanımı:

- **Görselliğin Öne Çıktığı Platformlar:** Ürün tanıtımları, müşteri yorumları ve hikaye paylaşımlarıyla etkileşimi artırmak için uygundur.
- **Video Odaklı Mecralar:** Ürün yapım süreçleri, üretim aşamaları ve atölye çalışmalarının paylaşımıyla organik erişimi artırmaya yardımcı olur.
- **İş ve Ağ Kurma Odaklı Kanallar:** Kurumsal iş birlikleri geliştirmek ve profesyonel bağlantılar kurmak için değerlendirilebilir.

Etkili Sosyal Medya Kullanımı İçin İpuçları:

- **Düzenli Paylaşımlar:** Haftalık veya aylık içerik planları oluşturulmalı.
- **Müşteri Hikayeleri ve Yorumları:** Güven oluşturan müşteri deneyimleri paylaşılmalı.
- **Etkileşim ve Kampanyalar:** Çekilişler, indirim kuponları ve özel kampanyalar ile takipçiler teşvik edilmeli.
- **Hashtag Kullanımı:** "#KadınKooperatifleri", "#EİMeği", "#SürdürülebilirÜretim" gibi etiketler ile daha geniş kitlelere ulaşılmalı

5.3 Müşteri Yönetimi ve Marka Bilinirliği

Başarılı bir dijital pazarlama stratejisinin temel taşlarından biri, müşteri yönetimini etkili bir şekilde yapmaktır. Müşterilerle doğru şekilde iletişim kurmak, onların geri dönüşlerini dikkate almak ve kişiselleştirilmiş hizmetler sunmak, kadın kooperatiflerinin uzun vadeli başarısını sağlar.

Müşteri İlişkileri Yönetimi (CRM):

- **Müşteri Bilgi Veritabanı:** Müşteri siparişleri, geri bildirimleri ve iletişim bilgileri kaydedilmeli.
- **Sadakat Programları:** Tekrar alışveriş yapan müşterilere özel indirimler sunulmalı.
- **Dijital İletişim Araçları:** Yeni ürünler ve kampanyalar hakkında bilgilendirme yaparak müşterilerle sürekli etkileşim sağlanabilir.

Marka Bilinirliğini Arttırma Yöntemleri:

- **Arama Motoru Reklamları:** Arama motorlarında üst sıralarda çıkması sağlanmalı.
- **Basın ve PR Çalışmaları:** Yerel gazeteler, bloglar ve haber siteleri ile iş birlikleri yapılmalı.

6.1 İBB Kadın Atölyelerinden Başarı Öyküleri

İBB olarak kadınların üretim süreçlerine aktif katılımı desteklenmekte ve ekonomik hayata entegrasyonlarını güçlendirmeye yönelik çalışmalar yürütülmektedir. Bu çalışmalardan yararlanan kadınların üretim süreçlerinde yaşadığı güçlenmeler kadınların ilham veren başarı hikayelerini oluşturmaktadır.

FİLİZ BÜYÜKBAYRAM:

Filiz BÜYÜKBAYRAM, lise ve ortaokul öğrenimi gören 2 çocuğu olan bir ev hanımıdır. Filiz Hanım, İBB Kadın merkezlerinde gerçekleştirilen çanta örgü atölyesi ve dikiş atölyelerine katılarak örgü örmeyi ve dikiş dikmeyi öğrenmiştir. Katıldığı atölyelerde öğrendiği teknikler ile çanta vb. eşyalar yaparak, bunları katıldığı el emeği ürünlerin değerlendirildiği pazarlarda satarak, kadın emeğinin görünür kılınması sağlanmıştır. Bu şekilde işgücüne katılarak ekonomik olarak güçlendiğini hissetmenin ötesinde, sosyalleşmenin ve farklı insanlarla iletişim kurmanın kendisini güçlendirdiğini ifade etmektedir.

DENİZ KALEMSİZ:

Aşçı olarak çalışmakta olan Deniz Hanım, 10 yıldır çalışma hayatına ara vermiştir. Çalışma hayatına ara verdiği dönemde İBB Kadın hizmet Kadın Emeği atölyelerinde katılarak, bu alanda kendini geliştirme imkanı bulmuştur. Kardeşi ile birlikte katıldığı bu atölyelerde amigurumi bebek yapımını öğrenmiştir. Bu sayede ürettiği ürünleri el emeği ürünlerin değerlendirildiği pazarlarda satarak gelir elde etmiş ve tekrardan kadın emeğini değerlendirerek işgücüne katılım sağlamıştır.

6.1 İBB Kadın Atölyelerinden Başarı Öyküleri

MARIA OKUMUŞ:

Maria Okumuş 2000 yılından itibaren Türkiye’ de ikamet etmektedir. Türkiye’ye gelmesinin ardından iki sene aktif çalışma geçmişİ olan Maria Hanım, ilk çocuğunun dünyaya gelmesi ile çocuğunun bakım yükünü üstlenerek, çalışma hayatından uzaklaşmak durumunda kalmıştır. çalışma hayatına katılım sağlayamadığı süreçte İBB Kadın Hizmet merkezleri ile tanışmıştır. 2 yıldır İBB Kadın Hizmet Merkezlerinde Kadın Emeği atölyelerine katılarak, Çanta Yapımı, Örgü ve Amigurumi tekniklerini öğrenmiştir. Atölyelerden edindiği bilgiler ile kendi el emeği ürünlerini üretmeye başlamıştır ve el emeği ürünlerin değerlendirildiği el emeği pazarlarında satarak kazanç elde etmiştir. Atölyelerden elde ettiği bilgiler ile kendini geliştiren Maria Hanım, hem kendi ekonomik bağımsızlığına hem de sosyal yaşantısına katkı sağladığı için mutluluğunu ifade etmektedir.

6.2 Başarılı Kadın Kooperatiflerinden Örnekler

1. Simurg Kadın Kooperatifleri Birliği:

Türkiye genelinde kadın kooperatiflerini bir araya getiren Simurg, kadınların ekonomik ve sosyal alanda güçlenmesini hedefleyen bir çatı organizasyonudur. Kadınların üretim süreçlerine aktif katılımını teşvik ederek, onların ekonomik bağımsızlıklarını kazanmalarına destek olmaktadır. Ayrıca, üye kooperatifler arasında bilgi ve deneyim paylaşımını sağlayarak, toplumsal cinsiyet eşitliğini desteklemektedir.

2. Potlaç Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifi:

Kadıköy Belediyesi'nin iş birliğiyle 2016 yılında başlatılan Potlaç Projesi, el emeği üreticisi kadınları bir araya getirerek onların ürünlerini satabilecekleri alanlar oluşturmuştur. 2019 yılında kooperatifleşen bu girişim, kadınların ekonomik bağımsızlıklarını kazanmalarına ve sosyal hayatta daha aktif rol almalarına olanak tanımaktadır. Kadınlar arasında "kız kardeşlik hukuku" temelinde dayanışmayı güçlendiren Potlaç, el emeği ürünlerin satışından atölye çalışmalarına kadar geniş bir yelpazede faaliyet göstermektedir.

6.2 Başarılı Kadın Kooperatiflerinden Örnekler

3. Karşıyakalı Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifi:

İzmir'in Karşıyaka ilçesinde faaliyet gösteren bu kooperatif, gıda, sanat ve el emeği ürünlerinin üretim ve satışını desteklemektedir. Karşıyaka Belediyesi'ne ait Kent A.Ş.'nin marketlerine ürün temin eden kooperatif, kadınların ekonomik hayata katılımını artırmakta ve yerel ekonomiye katkı sağlamaktadır.

4. Mersinden Kadın Kooperatifi:

Mersinli üretici kadınları bir araya getiren bu kooperatif, farklı alanlarda üretim yapan kadınları desteklemektedir. Mersin Büyükşehir Belediyesi'nin kooperatifleri desteklemek amacıyla kurduğu Kooperatif Market'te ürünlerini sergileyen kadınlar, İstanbul Büyükşehir Belediyesi ile de iş birliği yaparak ürünlerini daha geniş kitlelere ulaştırmaktadır.

6.2 Başarılı Kadın Kooperatiflerinden Örnekler

5. Hatay Altınözü Zeytin Emeği Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifi (HAZEK):

Hatay'ın tescilli markalarından biri olan HAZEK, zeytin ve zeytinyağı üretimiyle tanınmaktadır. 2024 yılında Garanti Bankası'nın düzenlediği Türkiye'nin Kadın Girişimcisi ödüllерinin 17.sini almaya hak kazanarak başarısını tescillemiştir. Bu kooperatif, kadınların yerel ürünleri değerlendirerek ekonomik bağımsızlıklarını kazanmalarına ve bölge ekonomisine katkıda bulunmalarına öncülük etmektedir.

6. Sarıyer Girişimci Kadın Kooperatifi:

2012 yılında kurulan Sarıyer ve Civarı Girişimci Kadın, Çevre, Kültür ve İşletme Kooperatifi, kadınların ekonomik, sosyal ve kültürel ihtiyaçlarını karşılamaları için destek vermektedir. Kooperatif, kadınların yaratıcı potansiyelini harekete geçirerek, yeteneklerini anlamlı ürün ve hizmetlere dönüştürmelerini sağlamaktadır. Ayrıca, çeşitli etkinlikler ve atölyeler düzenleyerek kadınların girişimcilik becerilerini geliştirmelerine katkıda bulunmaktadır.

Bu kooperatifler, kadınların dayanışma ve azimle neler başarabileceğinin en güzel örnekleridir. Her biri, buldukları bölgede kadınların ekonomik ve sosyal hayatta daha güçlü bir şekilde var olmalarını sağlamaktadır.

7. SONUÇ

Kadın emeğinin ekonomik hayatta daha güçlü bir şekilde yer almasını sağlamak, toplumsal dayanışmayı artırmak ve kadınların üretim süreçlerine aktif katılımını desteklemek için yürütülen çalışmalar, sadece bireysel kazanç elde etmenin ötesinde, kadınların toplumsal ve ekonomik hayatta daha fazla söz sahibi olmalarını da sağlamaktadır. İstanbul Büyükşehir Belediyesi olarak hayata geçirdiğimiz Kadın Emeği Üretim Atölyeleri ve kadın kooperatiflerine yönelik verilen destekler ile kadınların ekonomik bağımsızlıklarını kazanmalarına, sürdürülebilir üretim modelleri geliştirmelerine ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin teşvik edilmesine katkı sunmaktadır.

Kadın emeğini desteklemek, sadece ekonomik bir gereklilik değil, aynı zamanda toplumsal adaletin bir parçasıdır. Kadın kooperatifleri ve üretim atölyeleri, kadınların kolektif üretim yaparak dayanışma içinde güçlenmelerini sağlarken, yerel ekonomiye ve sosyal hayata da doğrudan katkı sunmaktadır. Ancak bu yapıların sürdürülebilirliği için finansal destek mekanizmalarının güçlendirilmesi, eğitim ve kapasite geliştirme programlarının yaygınlaştırılması, dijital pazarlama ve satış ağlarının genişletilmesi gerekmektedir. Kadın kooperatiflerinin daha güçlü hale gelmesi, sadece onların ekonomik bağımsızlığını artırmakla kalmayacak, aynı zamanda yerel ekonomilerin canlanmasını ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin güçlenmesini sağlayacaktır.

7. SONUÇ

İstanbul Büyükşehir Belediyesi olarak bu alanda yürüttüğümüz çalışmaların yalnızca bir başlangıç olduğunun bilincindeyiz. Kadınların ekonomik yaşama daha güçlü katılım sağlamaları için destek mekanizmalarımızı artırmaya, kadın girişimciliğini teşvik etmeye ve kadın emeğini hak ettiği değere ulaştırmaya kararlıyız. Bugüne kadar yürüttüğümüz projelerle pek çok kadının hayatına dokunduk ve onları üretime dahil ettik, bundan sonra da kadınların gücünü büyütmek için çalışmalarımıza hız kesmeden devam edeceğiz.

8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nü, kadın emeğinin görünürlüğünü artırarak, kadınların ekonomik ve sosyal haklarını savunarak ve dayanışmayı büyüterek kutluyoruz. Kadın emeğinin hak ettiği değeri görmesi, toplumsal cinsiyet eşitliğinin güçlenmesi ve kadınların ekonomik hayatta daha fazla yer alması için birlikte üretmeye, birlikte güçlenmeye devam edeceğiz. İstanbul Büyükşehir Belediyesi olarak, kadınların gücüne inanıyor ve her alanda onların yanında olmaya devam edeceğimizi bir kez daha vurguluyoruz.

8. Yararlanılan Kaynaklar

Kadın Kooperatifleri Destek Programı Sıkça Sorulan Sorular – 2 (2024). Kadın Emeğini Değerlendirme Vakfı (KEDV).

- Erişim: <https://www.kedv.org.tr/icerik/kadin-kooperatifleri-destek-programi-teklif-cagrisi>

Değerimenci, S. (2023). Örgütlenme Modeli Olarak Kadın Kooperatifleri: Patriyarkal Kapitalizmde Başarı Kriterlerinin Eleştirisi. Fe Dergi: Kadın Çalışmaları Dergisi.

- ORCID: 0000-0002-2862-62039

Duguid, F., Durutaş, G., & Wodzicki, M. (2015). Türkiye’de Kadın Kooperatiflerinin Mevcut Durumu. Dünya Bankası Raporu.

- İsveç Uluslararası Kalkınma ve İşbirliği Ajansı (SIDA) ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı iş birliğiyle hazırlanmıştır

İBB KADIN

İBB Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı:
Ataköy 7.-8.-9.-10. Kısım Mahallesi Mimar Basri Mete Sokak
(Airport AVM Arkası)
Bakırköy / İstanbul
Tel: 0212 449 93 22
Fax: 0212 588 36 00

153 Çözüm Merkezi

Tüm kadın merkezlerimizin iletişim bilgileri ve adresleri için
Mor Haritam uygulamamızı ziyaret edebilirsiniz:
<https://morharitam.istanbul/>

ibbkadin

ibbsosyalhizmet

ibb_kadin

ibbsosyalhizmet

İstanbulSenin Uygulaması

444 80 86 KADIN DESTEK HATTI

iBB
KADIN